

## ALISHER NAVOIY HIKMATLARI VA ULARNI BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARIGA O'RGATISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI

Ibotova Vasila Lazizjon qizi <sup>1</sup>

<sup>1</sup> Buxoro davlat pedagogika instituti, Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim yo'nalishi, 3-bosqich talabasi

### MAQOLA MALUMOTI

#### MAQOLA TARIXI:

Received: 22.06.2025

Revised: 23.06.2025

Accepted: 24.06.2025

#### KALIT SO'ZLAR:

Navoiy hikmatlari,  
boshlang'ich sinf, axloqiy  
tarbiya, metodika.

### ANNOTATSIYA:

Ushbu maqolada Alisher Navoiy hikmatli so'zlarini boshlang'ich sinf o'quvchilariga o'rgatishning didaktik va metodik asoslari yoritilgan. Hikmatlar orqali bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirish, ijobiy fazilatlarni rivojlantirish, mustaqil fikrlash va eslab qolish qobiliyatlarini mustahkamlashga e'tibor qaratiladi.

**KIRISH.** Boshlang'ich ta'lim — o'quvchining hayotida ilk ijtimoiy va axloqiy tamoyillar shakllanadigan bosqichdir. Shu sababli bu davrda berilgan har qanday ma'naviy ta'sir, ifoda, satr bolalar ongida chuqur iz qoldiradi. Alisher Navoiy hikmatli so'zlari esa mana shunday ta'sirchan tarbiya vositalaridandir. Ular bolalarning fe'l-atvoriga, dunyoqarashiga va til madaniyatiga bevosita ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Alisher Navoiy hikmatlarining ustunligi shundaki, ular qisqa, obrazli, ma'nodor va bolalar uchun tushunarli bo'lish bilan birga, chuqur falsafiy mazmunga egadir.

Quyidagi hikmatlar boshlang'ich sinf darslariga mos va bolalarning yoshi, tafakkuri bilan uyg'undir:

“Yaxshilik qil, kunda bo'lsin, tunni kutma.”

– Bolalarga yaxshilik qilishni kechiktirmaslikni o'rgatadi. Maktabda do'stlariga yordam berish, ota-onasiga mehr ko'rsatish misollari bilan anglaydi.

“Ilm durdur, uni qalbingda saqla.”

– Bolalarga ilmning qadri haqida tasavvur beradi. O'qishning ahamiyatini tushuntirish uchun darsda bu hikmatni mavzu bilan bog'lash mumkin.

“Halollik insonning eng oliy ziynatidir.”

– O‘quvchining axloqiy shakllanishida muhim o‘rin tutadi. Halol o‘yin, haqiqatparastlik orqali izohlash qulay.

“Do‘st tut, ammo sinab tut.”

– Bolalarni do‘stlikda ehtiyotkorlik, ishonch va sadoqatga o‘rgatadi. Guruh ishlari orqali chuqur singdiriladi.

“Til tig‘dan o‘tkir, shunday bo‘lsa-da, yumshoq so‘z ayt.”

– Muloqot madaniyatini, ohang, so‘z tanlashni bolalarga sodda misollar bilan tushuntirish mumkin.

“Jahl – odamni kulfatga yetaklar.”

– Hissiyotlarni boshqarish, sabrli bo‘lish zarurligi real vaziyatlar bilan bog‘lanadi.

“Mehnat qilgan odam och qolmas.”

– Qat‘iyat, intilish, o‘qishga mas‘uliyatli yondashuv haqida muhokama qilinadi.

Bunday hikmatlarni o‘rganish orqali bolalarda axloqiy fazilatlar: halollik, rostgo‘ylik, mehnatsevarlik, sabr-toqat, odob va muloqot madaniyati shakllanadi. Bundan tashqari, bolalarning eslab qolish, fikrlash, rasm chizish, og‘zaki gapirish kabi ko‘nikmalari ham rivojlanadi.

Xulosa

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga Alisher Navoiy hikmatli so‘zlarini o‘rgatish — bu nafaqat axloqiy tarbiya, balki ma‘naviy dunyoqarashni shakllantirishga xizmat qiladigan muhim usuldir. O‘qituvchi tomonidan mazmunli tanlov, to‘g‘ri metod va sinfga mos ifoda orqali bu hikmatlar bolalar qalbiga singadi. Zero, Navoiy hikmatlari — qalb tarbiyasining asosi, komil inson tarbiyasining poydevoridir.

#### **Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. Alisher Navoiy. “Mahbub ul-qulub”. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi NMIU, 2021.
2. Karimova D. “Boshlang‘ich ta‘limda axloqiy tarbiya”. – Toshkent: O‘qituvchi, 2020.
3. Qurbonova D. “Navoiy asarlarini boshlang‘ich sinflarda o‘rgatish metodikasi”. – TDPU, 2020.
4. Husanov M. “Navoiy hikmatlarining pedagogik mohiyati”. – “Ta‘lim va tarbiya” jurnali, 2022.
5. Raximova S. “Hikmatli so‘zlar – axloqiy tarbiyaning manbai”. – Andijon, 2021.
6. Yusupova Z. “O‘zbek adabiyoti va maktab tarbiyasi”. – Buxoro: Ilm ziyo, 2019.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori: “Buyuk ajdodlar merosini o‘rganish va targ‘ib qilish to‘g‘risida”, 2023-yil.